

SZOBORPARKŐR

Darázsfészek

szöveg: Jolsvai András, fotó: Tanyi Adrienne

Na, akkor most vegyünk egy nagy levegőt, és csináljunk úgy, mintha mi sem történt volna. Mintha ez egy normális ország lenne, normális város, folyó, hegy, híres ember. Sétáljunk ki a csodás rózsakertbe, ahol ilyenkor még szunnyadnak a virágtövek, de azért a nap már biztatóan süt az emberre, és nézzük meg, elfogulatlanul, de alaposan a legnagyobb magyar filozófus szobrát. (Minthogy itt, szándékunkkal elmentésben, úgyszólván számos front nyílik majd, s mi nem szeretnénk ezek számát fölöslegesen növelni, a *Hamvas Béla*-rajongók iránti tiszteletből az előző mondatot javít-

suk egészen egyszerűen legismertebb magyar filozófusra.)

Járjuk körül nyugodtan az alkotást, figyeljünk meg minden apró részletet, aztán me-rengjünk el azon a kétségkívül igen érdekes problémán, hogyan lehet a gondolkodást, mint olyat, három dimenzióban ábrázolni. Ismerünk persze számos filozófus-szobrot (külhönit, értelemszerűen), ezek többsége klasszikus, klasszicista vagy ilyen hatást mutató műalkotás, a filozófusokat jobbra ókori jelmezben és égre emelt fővel ábrázolják, elmerengve, egyik kezük lehetőleg egy könyvcsomagon pihenjen. Van aztán a hí-

res rodini elképzelés, hajlott hát, kéz az áll alá, a cím nélkül is pontosan tudjuk, hogy egy valódi gondolkodóval állunk szemben.

Az európai szobrászat hosszú évszázadok óta ezen a mezsgyén halad. *Varga* úr, aki a múlt század nyolcvanas éveinek közepén kapta feladatul a filozófus-ábrázolást, szakított ezzel a hagyománnyal. Igaz, a saját hagyományával egyáltalán nem szakított, jött megint a korlát, mint *Radnótinál*, csak most hosszában, nem keresztben, a hős jobb kezével abba kapaszkodik, míg a balja a zakója oldalzsebébe mélyed, talán valami jegyzetet igyekszik elővenni onnan. (Vagy legújabb műve honoráriumát számolja, két ujjal.) Felöltöben van, de nem visel se kalapot, se cipőt, ami talán a gondolkodók szórakozottságára utal, arra a tényre, hogy a mindenséggel mérik magukat, a hétköznapi élet hívságaira kevésbé figyelnek. (Vagy lehet még az, hogy hősünknek valami okból hirtelen kellett elhagynia a Belgrád rakparti dolgozószobát.) Ott van aztán a híres kerek szemüveg – hiába, aki folyton olvas, annak előbb-utóbb romlik a látása –, melynek segítségével a filozófus odaadón vizsgálja a rózsatöveket, hisz lefelé néz, elmerülten és tántoríthatatlanul merengve az esztétikum sajátosságán. Öreg ember, ahogy a filozófusok általában, mit csináljunk, a gondolkodáshoz idő kell, nem lehet mindenki *Wittgenstein*, aki húszegynéhány évesen megmondta, hogy amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell.

Úgyhogy mi se kezdjünk most beszélni arról, mi mindent jelentett nemzedékeknek a különösség elmélete, visszaadva az emberi értékek tiszteletét, sem arról, hogy az őskeresztények tiszta hitét csak a pöffeszkedő tudatlanság keverheti össze a középkori egyház kegyetlenkedéseivel, sem arról, hogy mi a különbség a hegycsúcsok nyulacskái meg a síkság oroszlánja között.

Vigyünk egy koszorút a szoborhoz, míg vihetünk, és reménykedjünk egy értelme-sebb jövőben. ●

Névjegy:

Lukács György, Szent István park, felállítva 1985-ben, alkotó Varga Imre.

